

Srbi u Kanadi

Kada putnik namernik stigne na Nijagarine vodopade uzbudi ga snaga prirode koja valja ogromnu vodu, a čija para zaklanja sunce. Tom daru prirode priklonio se ogromni betonski toranj sa čijeg vrha tek može da se vidi celo područje Nijagarinih vodopada. Kako se Skajlajn toranj nalazi na samo dve stotine metara od kanadske obale, sa njega se dobro vide i američki Nijagarini slapovi, koji su noću obasjani raznobojnim svetlima. Kada je u ovaj ambijent uklopljen onedavno i monument Nikole Tesle, onda je postalo svakom putniku jasno da je ovo parče planete srpska zemlja.

Da je turistički simbol Kanade zaista srpski uverili smo se prilikom ulaska, jer nas je na vratima sačekao mladić koji se predstavio kao Marko Mrmak, rođak po majčinoj liniji gospodina Đorđa Jerića, vlasnika Skajlajn tornja. U restoranu na drugom spratu crvenu nijagarsku ribu poslužila nam je konobarica Mirjana, poreklom iz Surčina.

- Skajlajn toranj sam kupio za 10 miliona dolara pre osam godina. Ima tri lifta koji stižu na vrh za 57 sekundi i razvoze goste na vidikovac, u restoran i u salu za ručavanje, koja se okreće i pruža mogućnost da kada je vedro nebo vidite okolinu u SAD i Kanadi na čak 120 kilometara - rekao mi je gospodin Đorđe Jerić dok smo ručali i gledali Nijagaru.

Ljubica i Đorđe Jerić, vlasnici legendarnog Skajlajn tornja na Nijagarninim vodopadima, danas su najuspešniji naši ljudi u Kanadi. Jerići su sa troje dece danas i faktički prvi ljudi Nijagare, jer upravo je njima država Kanada ponudila da ovo svetsko čudo prirode pretvore u Nacionalni i turistički park.

OSVAJANJE KANADE

Prošlo je pet stotina godina od kako je Đovani Kaboto, kasnije Džon Kabot, moreplovac stupio nogom na severno tlo Amerike, istražio ga i nazvao Kanada. U ovoj zemlji do početka devedesetih bilo je stotinak hiljada Srba, Crnogoraca i Jugoslovena. Danas ovu zemlju snega i leda osvajaju mladi Srbi. Njih 30.000 ušlo je u Kanadu za samo sedam poslednjih godina. Istorija kaže da je prva grupa od 49 srpskih useljenika stigla u Kvebek 1885. godine. Do 1918. godine u Kanadu je stiglo 1.258 Srba. Samo u Torontu, između balkanskih ratova i Prvog svetskog rata, bilo preko 200 Srba, uglavnom samaca. Okupljali bi se u kafani "Beograd" i kockali.

U to vreme, od 1911. godine, Mihailo Pupin je bio počasni konzul Kraljevine Srbije za SAD i Kanadu. Godine 1917. pukovnik Pribićević je došao u Kanadu da organizuje tranzitne logore za dobrovoljce koji su iz SAD i Kanade regrutovani za Solunski front. U Kanadu je došao i kapetan Antun Seferović, američki Srbin crnogorskog porekla, koji je kasnije postao generalni konzul Kraljevine Srbije u Montrealu. To je sve govorilo da se srpska kolonija naglo razvijala.

Popis iz 1921. beleži u Kanadi 18.050 "jugoslovenskih" lica. Srbi su se nastanjivali, uglavnom, u provinciji

VLASNICI NIJAGARINIH VODOPADA

Đorđe i Ljubica Jerić sa decom dobili su od Kanade obavezu da brinu o nacionalnom parku Nijagarini vodopadi, u kome ova srpska porodica ima hotele, ali i Skajlajn toranj, koji se smatra drugim čudom kanadskog turizma

Ontario. Godine 1928. samo u Torontu je bilo oko 1.000 Srba. Do 1939. godine u Kanadu se uselilo 33.503, a vratilo u Jugoslaviju 9.070 lica. Posle Drugog svetskog rata, u ovu zemlju se uselilo preko 110 hiljada ljudi, uglavnom, političkih emi-

Jerić, otac gospodina Đorđa Jerića.

- Moj otac Pane je došao u Kanadu 1912. godine iz slavonskog sela Gorica kod Nove Gradiške. Kada se doselio u Nijagaru imao je samo 17 godina. Zaposlio se kao fizički radnik na železnici, u kojoj je penzionisan

granata, a potom i novih gastarbajtera, iz SFRJ. Srba je bilo oko 80.000. Od 1990. godine useljavanje Srba u Kanadu dobija na značaju zbog promene u useljeničkom zakonodavstvu 1993. godine, kada su uvedeni dodatni kriterijumi koji stimuliraju useljavanje stručnih i kvalifikovanih ljudi. Kanadi je godišnje potrebno 220.000 doseljenika. Od 1994. godini, SR Jugoslavija je među deset najvećih snabdevača stručne radne snage za kanadsko tržište.

Đorđev otac Pane Jerić je potomcima postavio temelje srpskog bogastva u Kanadi. Prema mišljenju mnogih Srba najbogatiji Srbin u Kanadi je građevinski preduzimač Zoran Anđelković iz Toronta, a na listi uspešnih nalaze se još i Neđo Krajišnik iz Kičinera, zatim Milan Kašić iz Toronta i naravno braća Karić.

KTITORI SA NIJAGARE

Prve pare još pre šezdeset godina počeo je da pravi slavonski doseljenik Pane

45 godina kasnije kao direktor izgradnje pruga u Kanadi. Nijagara je tada bila malo selo na obali reke, pa je otac, inače vrlo talentovan za biznis, počeo od uštedevine da kupuje placeve. Kada je probijen autoput otac je pored njega sagradio kabine za prenočište i boravak tokom vikenda, za putnike i prve turiste. Bilo je to 1941. godine. I moj prvi posao sa 13 godina je bio upravo izdavanje tih kabina, kojima je otac dao ime Holidej In - seća se Đorđe Jerić.

Kao sin jedinac Pana Jerića i Kate Mrmak, nekadašnje devojke iz Slavonije, koja je preminula kada je njihov sin imao samo osam godina, Đorđe Jerić je uporedo radio i školovao se. U Nijagari je završio osnovnu školu i gimnaziju, a potom 1953. godine i studije komercijale i finansija. Po osećanju za rad i biznis ličio je na oca, pa je i nastavio njegov pionirski posao.

Jerić iz Nijagare su veliki dona-

tori Srpske pravoslavne crkve. Nijagara je grad od 75.000 stanovnika i 15 miliona turista, koji makar prođu pored Skajlajn tornja i slikaju se pored njega. I pored toga Nijagara je srpsko mesto, jer u njemu se nalazi ne samo srpska crkva već i desetak hotela, čiji su vlasnici Srbi.

- Kada smo mi krajem rata počeli sa izgradnjom hotela u Nijagari je živelo samo 2.000 Srba. Danas nas ima preko 5.000. Već šezdeset godina mi Srbi imamo crkvu Sveti Đorđe, kojoj smo nedavno darivali zvono vredno 40.000 dolara - rekla mi je ljubazna i lepa gospođa Ljubica Jerić. Prvi plac za motel Jerići su platili 100.000 kanadskih dolara, a drugi za hotel 300.000 dolara. U međuvremenu podignut je i hotel Piramida, kao i peti hotel sa 65 soba, koji je prodat za 750.000 dolara. Tada su Jerići pored filmske kompanije Imaks bili jedini vlasnici placeva na obali Nijagare. Danas ova zemlja vredi najmanje 5 miliona kanadskih dolara. I nije za prodaju.

- Rođen sam u Nijagari pre 70 godina. Srpski sam učio u crkvi, koju je osnovao i podigao moj otac Pane. Prvi paroh je bio prota Stojisavljević. U toj crkvi smo se 1963. godine venčali moja komšinica Ljubica i ja. Ona je bila iz raskolnice, a ja iz federalne srpske crkve, pa je naš brak izazvao buru među Srbima u Nijagari, a i u čitavoj Kanadi. Nas dvoje smo zajedno rasli i zajedno starili. Početkom šezdesetih bili smo jedine neženje u srpskoj koloniji, pa smo bili upućeni jedno na drugo. Ljubica je poreklom iz porodice Božinić, koja je takođe dugo u biznisu. Njen otac je otvorio prvi bilijar klub u Kanadi, baš ovde na Nijagarninim vodopadima - priča uz osmeh Đorđe Jerić, dok njegova supruga veselo klima glavom.

POSAO 21. VEKA

Jerići su u međuvremenu izrodili troje dece, kćerku Katarinu i sinove Đorđa i Aleksandra, kojima su poverili vođenje svojih poslova. Kanadani su srećni što imaju Srbe i posebno porodicu Jerić. To mi je gospodin Đorđe rekao sa ponosom, jer je njemu lično to svojevremeno rekao jedan od guvernera Ontarija. Jerići su kao uspešni poslovni ljudi postali deo poslovne istorije Kanade. Njihova imena se nalaze u knjigama "Ko je ko u Kanadi" i "Etnička Kanada". A sam Đorđe Jerić je 1989. godine proglašen za Poslovnog čoveka godine u Ontariju. To je verovatno i bio razlog da mu država Kanada ukaže poverenje da Jerići i dalje sami brinu o budućnosti Nijagare i Nijagarinih vodopada.

-Država Kanada mi je proletoš poverila da kao najuspešniji biznismen u turizmu izgradim Turistički centar Nijagare i faktički postanem vlasnik čitavog kompleksa na kanadskoj strani vodopada. Taj projekat nosi naziv Skajlajn milenijum i treba da bude završen za četiri godine. Ukloniću staru železničku prugu i neke manje objekte i na obali sagraditi još tri hotela, rekao nam je Đorđe Jerić na kraju našeg razgovora.

M.L.